metropool regioamsterdam

Rijksoverheid

CONCEPT

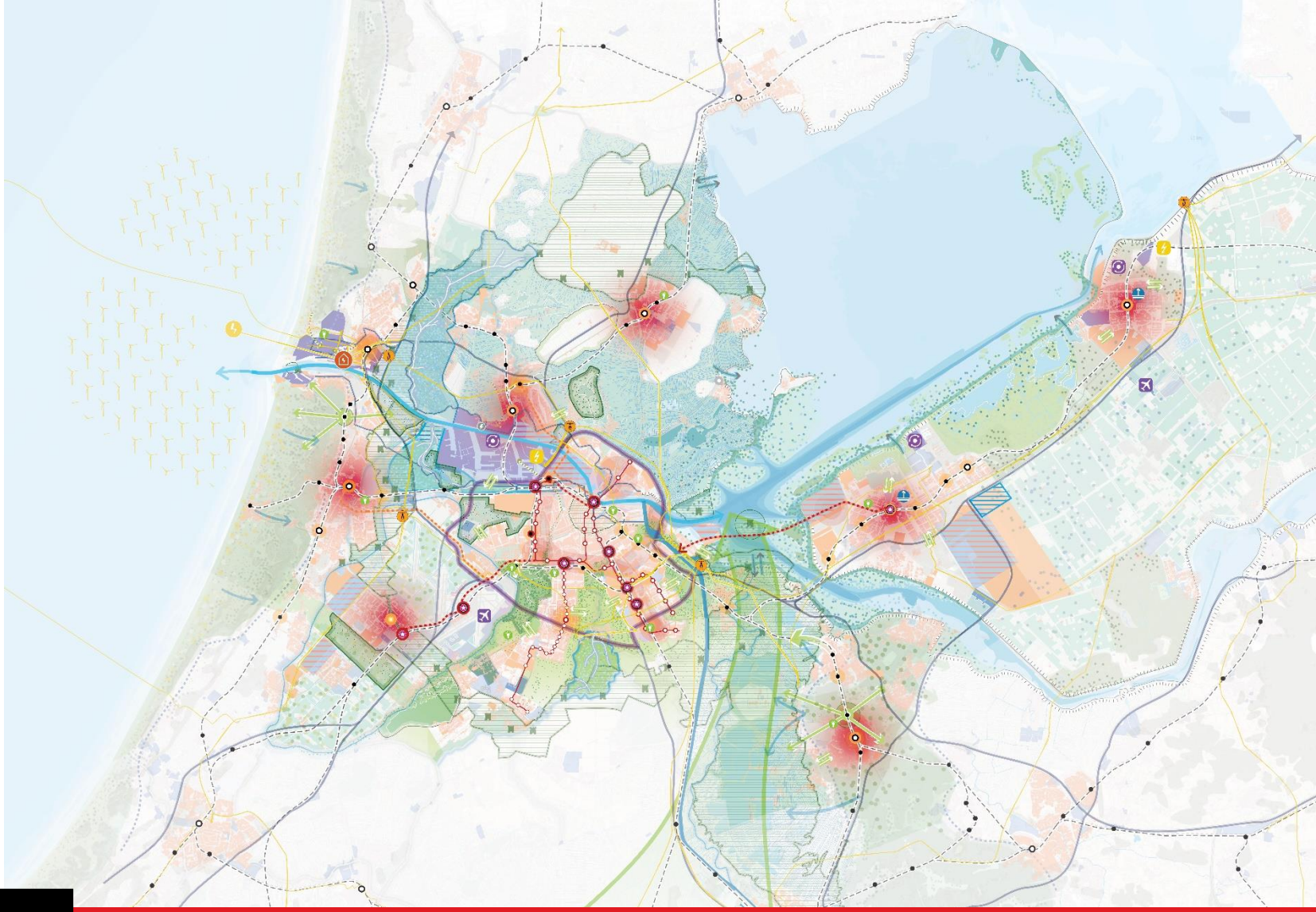

Verstedelijkingsconcept MRA
- van versie 1 naar versie 3 -

Rijk-regio Stuurgroep
Verstedelijkingsstrategie
30 maart 2021

Verstedelijkingsconcept – versie 1

- Deze sheets geven een overzicht over de nog te nemen stappen om in de stuurgroep VS begin november het definitieve verstedelijkingsconcept vast te kunnen stellen.
- Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt:
  - Waarover rijk-regio overeenstemming bestaat;
  - Welke afwegingen mbt strijdige ruimteclaims nog gemaakt moeten worden;
  - Waar liggen synergiekansen?
  - Welke inpassingvraagstukken nog voorliggen;
  - Welke faseringskeuzes gemaakt moeten worden;
  - Welke andere vraagstukken nog spelen;
  - Waar de stuurgroep VS over beslist en welke besluiten aan andere tafels worden genomen.

Opzet Verstedelijkingsconcept

+ **‘Metropool van wereldklasse met menselijke maat: de MRA naar 2050’ (incl. ontwikkelprincipes)**
  - *Evenwichtig polycentrisch netwerk*
  - *Economisch sterk*
  - *Waardevol en verbindend landschap*
  - *Duurzame ontwikkeling*
  - *Sociaal-maatschappelijk sterk*
+ **Het huis op orde: toekomstbestendige systemen**
  - *Water – voldoende water met goede kwaliteit, veilig en voorbereid op de toekomst*
  - *Ecologie – ruimte voor flora en fauna in en om de stad*
  - *Energie – een geïntegreerd hybride systeem met slimme clustering van energievragers*
  - *Bereikbaarheid – snel, veilig, comfortabel en betaalbaar van A naar B*
+ **Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden**
  - *Identiteit, karakteristiek per gebied*
  - *Meest urgente rijk-regio, regio opgaven*
+ **Van concept naar uitvoering**
  - Uitvoeringsprogramma, governance, monitoring

‘Metropool van wereldklasse met menselijke maat: de MRA naar 2050’

+ **Evenwichtig polycentrisch netwerk: ontwikkelrichting tot 2030 (afspraken BOL 2020)**
  - bouwproductie voor MRA wordt verhoogd naar 175.000 woningen tot 2030 (CBS prognose 2019).
  - Nadruk ligt op versnelling uitvoering vastgestelde plannen met invulling van bijbehorende randvoorwaarden, plannen in voorbereiding en potentiële plannen tot 2030 (plancapaciteitsmonitor MRA 2020) en daarbij rekening te houden met de gevolgen voor de bereikbaarheid.
  - in samenhang met bereikbaarheid wordt prioriteit te geven aan het ontwikkelen van de internationale corridor Zuidwest Amsterdam Schiphol Hoofddorp, inclusief Amsterdam Zuidoost/Duivendrecht, verder het ontwikkelen van de Westkant Amsterdam en aan de oostkant in te zetten op de centrumontwikkeling Almere t/m 2030 en waar mogelijk additionele stappen te zetten ten aanzien van Amsterdam Bay Area.
  - beleidsintentie 10% van de werkgelegenheidsgroei in de periode 2020-2030 evenwichtig te spreiden over de stadsharten van Almere, Haarlem, Hoofddorp, Hilversum, Zaanstad, Purmerend en Lelystad.

Meerkernige metropool van wereldklasse met menselijke maat – ontwikkelrichting 2050

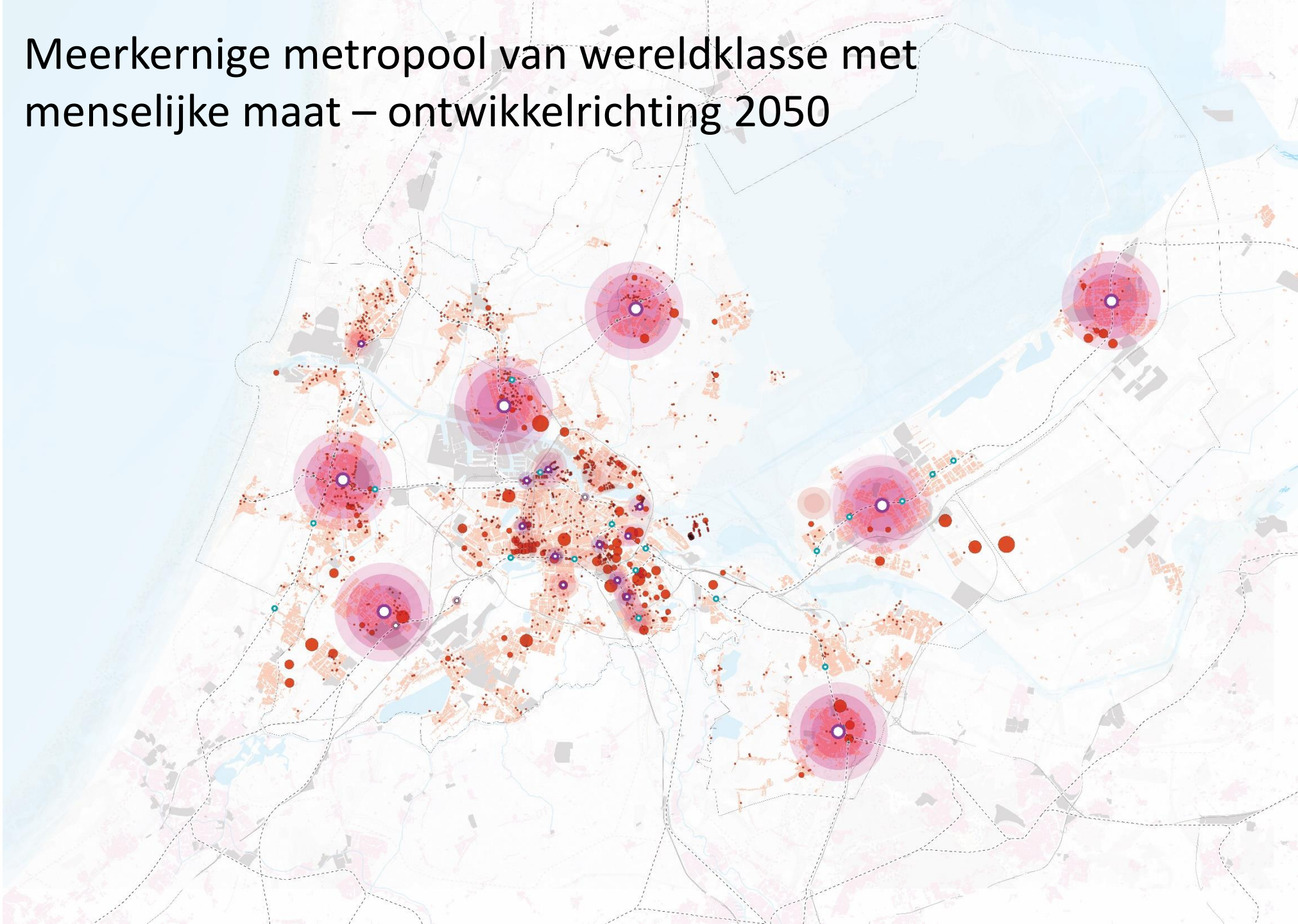

Legenda

- Stadshart
- Meerkernig Amsterdam
- Dorpshalte
- Halte
- Multimodale knoop
- Bedrijventerrein

Plancapaciteit:
harde en zachte plannen tot en met 2030
(versie 1 mei 2020)

- 0 - 500
- 500 - 1000
- 1000 - 2500
- 2500 - 5000
- 5000 - 10000
- 10000 - 16500

‘Metropool van wereldklasse met menselijke maat: de MRA naar 2050’

+ **Evenwichtig polycentrisch netwerk: te maken keuzes, openstaande vraagstukken**
  - Mogelijke versnellingslocaties vaststellen (stuurgroep 17 sept)
  - Fasering woningbouw 2030-2050 ism randvoorwaarde (stuurgroep 11 mei, ism SBAB, energie)
  - Economisch sterk: invulling kwalitatieve profielen stadsharten (ism Plabeka, stuurgroep 17 sept)
  - Uitwerking circulaire as (ism NOVI-NZKG)
  - Handelingsperspectieven sociaal maatschappelijke vraagstukken opstellen (stuurgroep 17 sept) met als onderwerpen:
    - Kansengelijkheid, betaalbaarheid en segregatie
    - Woonwerkbalans en Vervoersarmoede
    - Gezonde leefomgeving

Veerkrachtige, schone en inclusieve economie – ontwikkelrichting 2050

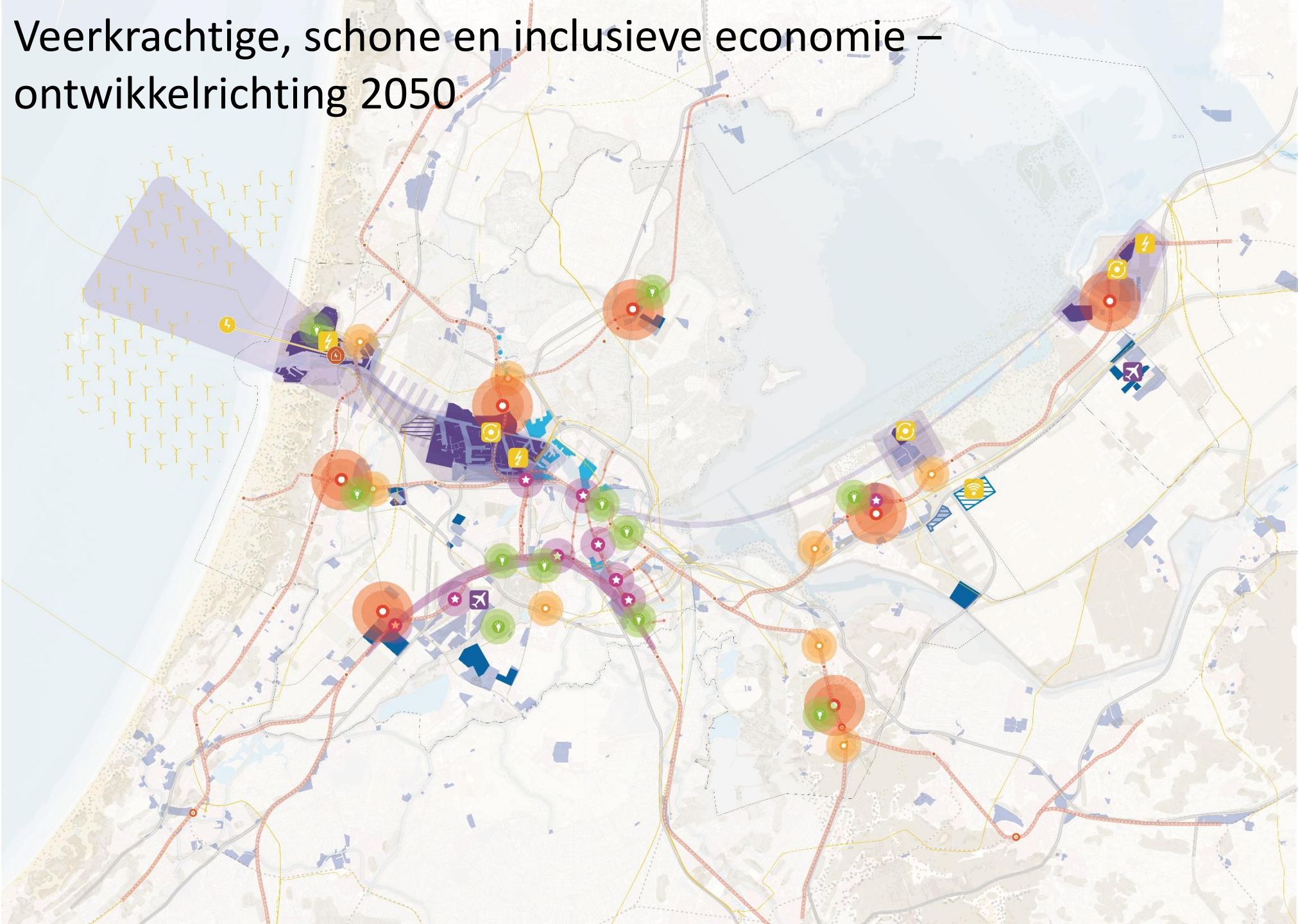

Legenda

1. Versterken van de polycentrische structuur MRA

- Multimodal knooppunt
- Stadshart ontwikkeling
- Stadshart ontwikkeling regiohalte
- Kennis & Innovatieclusters

2. Ciculaire en Energie as MRA

- Circulair
- Energie
- Data

Milieucategorie

- 4
- 5 - 6

3. Ruimte voor bedrijvigheid in de MRA

- Productieve wijk
- Intensiveren
- Plan aanbod
- Strategische reservering
- Haven
- Strategische reservering haven
- Circulaire- en Energie-as
- Internationale Corridor

‘Metropool van wereldklasse met menselijke maat: de MRA naar 2050’

+ **Waardevol en verbindend landschap: ontwikkelrichting**
  - De landschappelijke variatie is een unieke, onderscheidende kwaliteit van de MRA
  - Inzet voor toekomstige ontwikkeling is een landschapsinclusieve ontwikkeling, waarbij we de functies (water, klimaatadaptatie, ecologie, recreatie, landbouw) en kwaliteiten van het landschap versterken. Het landschap vormt de contouren van de verstedelijking.
  - Inzet per landschapscategorie:
    1. Behoud bijzondere landschappelijke waarden: o.a. Natura 2000/NNN waaronder Nationale Parken, cultuurhistorische landschappen (Unesco Werelderfgoed en bijzondere provinciale landschappen);
    2. Landschappelijke versterking: bijv. bij recreatieve druk, duurzaamheid, klimaatadaptatie, verouderd glastuinbouwgebied. Gebieden volgen uit gebiedsgerichte uitwerking.
    3. Landschappelijke verbindingen: versterken ecologische, recreatieve en cultuurhistorische verbindingen
    4. Landschapsinclusieve ontwikkeling: landschappelijke kwaliteit onderdeel van alle ontwikkelingen
    5. Beleving van het landschap: uit te bouwen MRA-dekkende recreatieve structuur door (1) Versterking van de bestaande recreatieve structuur, (2) Doorontwikkelen van de bestaande recreatieve structuur, (3) Anticiperen op de toekomstige groei en de recreatieve behoeften van de bewoners

Waardevol en verbindend landschap - ontwikkelrichting 2050

Legenda

1. Koesteren & kwaliteitsimpuls

- Natura 2000
- Unesco heritage
- Recreatie gebied
- Nationaal parken

2. Aan de slag

- Scheggen (Diemerscheg, Westeinderscheg, Amstelscheg)
- Veenweiden Laag Holland
- Kustzone Almere
- Gooi en Vechtplassen
- Recreatieve landschapscorridors
- Ecoverbindingen

3. Verbindingen stad-land

- Buitenpoort
- Verbindingen

- NZKG landschap

Water – voldoende water met goede kwaliteit, veilig en voorbereid op de toekomst & klimaatadaptief

- **Watersysteem, klimaatadaptatie: ontwikkelrichting**
  - *Klimaatadaptief inrichten:*
    - risico's van overstroming beperken,
    - voldoende ruimte bieden voor waterberging, ook in periodes van hevige neerslag of grote toevoer,
    - voldoende drinkwater en zoetwater beschikbaar stellen, ook in tijden van droogte,
    - stedelijke gebieden voldoende verkoeling bieden bij extreme hitte.
  - *Waterrobuust inrichten:*
    - De bekende drieslag in het waterbeleid van vasthouden, bergen en afvoeren strikter toepassen;
    - De beschikbaarheid van water sturender laten zijn voor de situering van functies die veel water nodig hebben, zoals datacenters, waterstoffabrieken maar ook agrarische bedrijvigheid;
    - Nieuwe ontwikkelingen zodanig vormgeven dat de gevolgen van wateroverlast door regen, mogelijke overstromingen en zeespiegelstijging zoveel mogelijk beperkt blijven.

Water en klimaatadaptatie - ontwikkelrichtingen 2050

Legenda

- Vasthouden en kwelwater benutten
- Zoekgebied tijdelijke waterbuffer
- Spons
- Waterrobuust en klimaatbestendig ontwikkelen - uitbreidingslocatie
- Verminderen doorspoelen met gebiedsvreemd water
- Extra afvoer
- Tijdelijke peilverhoging
- Transitie beplanting
- Dijken versterken
- Primarire kering
- Zoetwater reservoir en piekwater berging
- Transformatie van agrarische functie
- Waterrobuust en klimaatbestendig ontwikkelen - inbreidingslocatie

Water – voldoende water met goede kwaliteit, veilig en voorbereid op de toekomst & klimaatadaptief

+ **Watersysteem, klimaatadaptatie: te maken keuzes, openstaande vraagstukken**
  - Fasering (stuurgroep 11 mei)
  - Integrale afweging zoekgebieden waterbuffering: Oerij, ARK (stuurgroep 16 sept)
  - Randvoorwaarde op orde: toets effecten bestaande plannen bouwlocaties (wonen, bedrijventerreinen, datacenters) mbt waterbeschikbaarheid, waterveiligheid en klimaat (stuurgroep 16 sept)
  - Kostenvraagstuk binnenstedelijk klimaatadaptief bouwen voor betaalbaar wonen en sociaal ism ambities en principes (stuurgroep 16 sept)
  - onderzoeksvraag 5 grote versnellingslocaties: effecten klimaatadaptief bouwen ihkv bekostiging (stuurgroep 16 sept)

In samenwerking met o.a. Deltaprogramma, Toekomstbestendig watersysteem Amsterdam Rijnkanaal-Noordzeekanaal, aanpak Grote Wateren

Ecologie – ruimte voor flora en fauna in en om de stad

+ **Ecologisch systeem: ontwikkelrichting**
  - Veerkrachtig en robuust ecologische systeem.
  - Tot 2027 werken we aan de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (het netwerk van onderling verbonden natuurgebieden, waaronder de Natura 2000-gebieden). Gedurende deze periode en daarna verbeteren we ook de ecologische kwaliteit buiten, maar wel ten behoeve van, natuurgebieden
  - Op (middel)lange termijn verschuift accent naar basiskwaliteit natuur: natuurinclusieve ruimtelijke inrichting bij verstedelijking, infrastructuur, industrie en energietransitie met versterkte aandacht voor de natuur nabije omgeving (natuur in de stad).

Ecologie – ruimte voor flora en fauna in en om de stad

+ **Ecologisch systeem: ontwikkelrichting**
  - Groene zones: nieuwe of te versterken natuurwaarden gaan hier samen met andere functies: waterbuffering, klimaatadaptatie, ecologie, landbouw, recreatie
    - Tussen duinen en Groene Hart (via PARK21, de Westeinderplassen en de Amstelscheg)
    - Tussen Spaarnwoude en de Zaanstreek (icm waterbuffering, via het gebied van het Oer-IJ).
    - Tussen de Zaanstreek en IJmeer (via Waterland).
    - De Oostvaardersoevers als schakel tussen de Oostvaardersplassen/Lepelaarplassen en IJmeer/Markermeer (als onderdeel van het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem rond Markermeer en IJmeer).
    - Een groenblauwe dooradering van het landbouwgebied van Flevoland en Noord-Holland.
    - Groene / recreatieve verbindingen stad met natuurgebieden en landelijk gebied

Ecologie – ontwikkelrichting 2050

Legenda

- Ecologische verbinding
- Waterbuffer
- Kustzone IJmeer
- Verdiepen open water
- Dijk versterken

Landschap & ecologisch systeem

+ **Landschap en ecologisch systeem: te maken keuzes, openstaande vraagstukken**
  - Vaststellen ontwikkelrichtingen landschap (stuurgroep 30 maart)
  - Fasering en keuzecriteria bepalen (stuurgroep 11 mei),
  - Van concept naar uitvoering (stuurgroep 17 sept):
    - Bepalen inzet rijk-regio groene zones Westeinderscheg, NP Zuid-Kennemerland, PARK21, Spaarnwoude, Amstelscheg, Diemerscheg. Zie gebiedsuitwerkingen (stuurgroep 17 sept)
    - Concretiseren van landschapsinclusieve en natuurinclusieve ontwikkeling
    - Concretiseren van ruimhartige compensatie
    - Versterken en doorontwikkelen van de recreatieve infrastructuur

In samenwerking met o.a. programma Natuur, Bossenstrategie, Veenplan, NOVI-gebieden Groene Hart en NZKG

Energie – een geïntegreerd hybride systeem met slimme clustering van energievragers

+ **Energiesysteem: ontwikkelrichting**
  - Tot 2030: knelpunten elektriciteits-infrastructuur oplossen in samenhang met ruimtelijk economisch programma en zodanig dat het past bij toekomstig hybride systeem;
  - 2030-2050: geïntegreerd, hybride systeem dat gebruik maakt van verschillende duurzame bronnen, kleinschalige energiewinning tot op buurtniveau integreert en een stabiele energievoorziening waarborgt
  - vastgestelde ordeningsprincipes :
    - concentreren verstedelijking op locaties waar capaciteit beschikbaar is in het net en op korte afstand van de opweklocaties voor duurzame energie (‘energy oriented development’), waardoor de energie-infrastructuur een aanknopingspunt vormt om nieuwe ontwikkelingen te faciliteren;
    - concentreren verstedelijking bij knopen in het energienet, waarmee we de energieleverantie het minst afhankelijk maken van een specifieke bron;
    - concentreren energievragers in zelfvoorzienende clusters: grote energievragers waar het energieaanbod groot is en kleinere energievragers waar het energieaanbod geringer is, wat kan leiden tot relatief zware ontwikkelingen aan de hoofdverbindingen in het energienet.

Analyse opgave

TOT 2030
IS VEEL NOG ONDUIDELIJK

1. Wind op zee (aanlanding)
Merendeel van wind op zee nog in verkenning

Locatiekeuze aanlandingen heeft gevolgen voor energiesysteem MRA

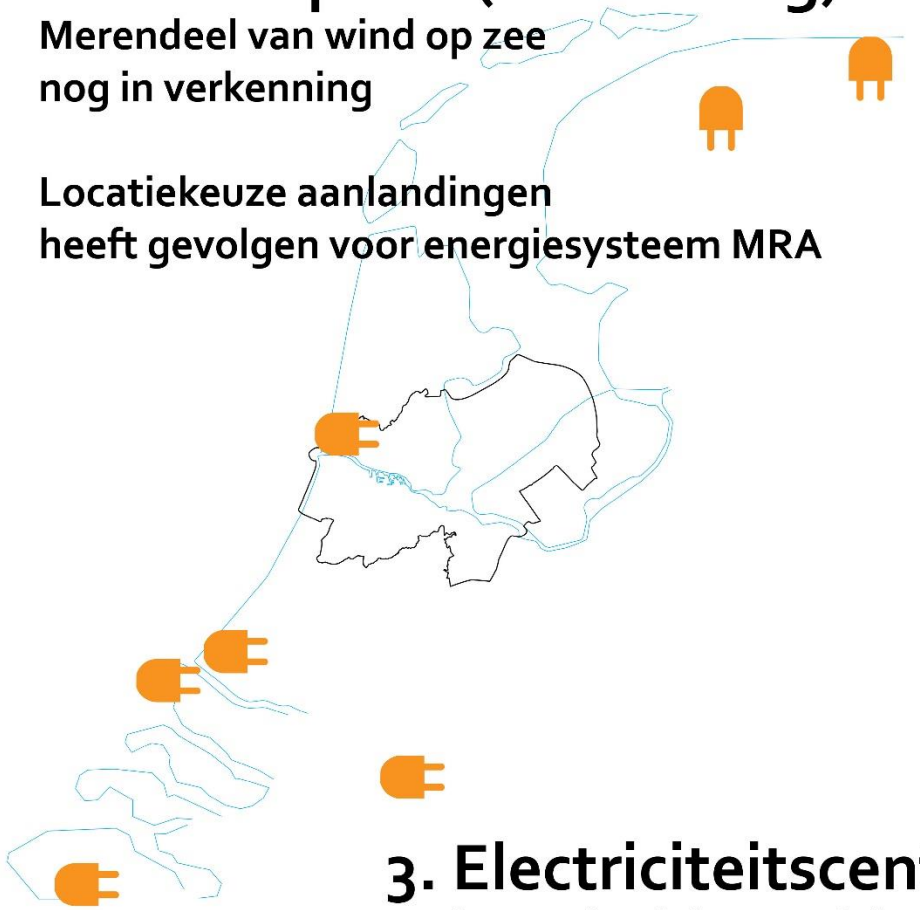

2. RES NHZ en RES Flevoland
In welke mate worden de zoekgebieden benut?
Relatief weinig opwek en veel impact

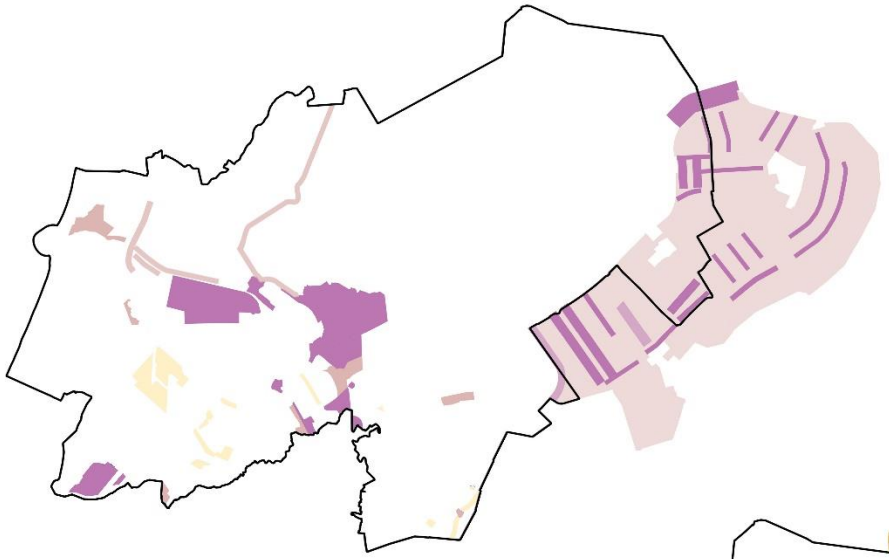

3. Electriciteitscentrales
Toekomst fossiele energiebronnen
(Diemen, IJmond en Flevo Centrale)
nog onzeker

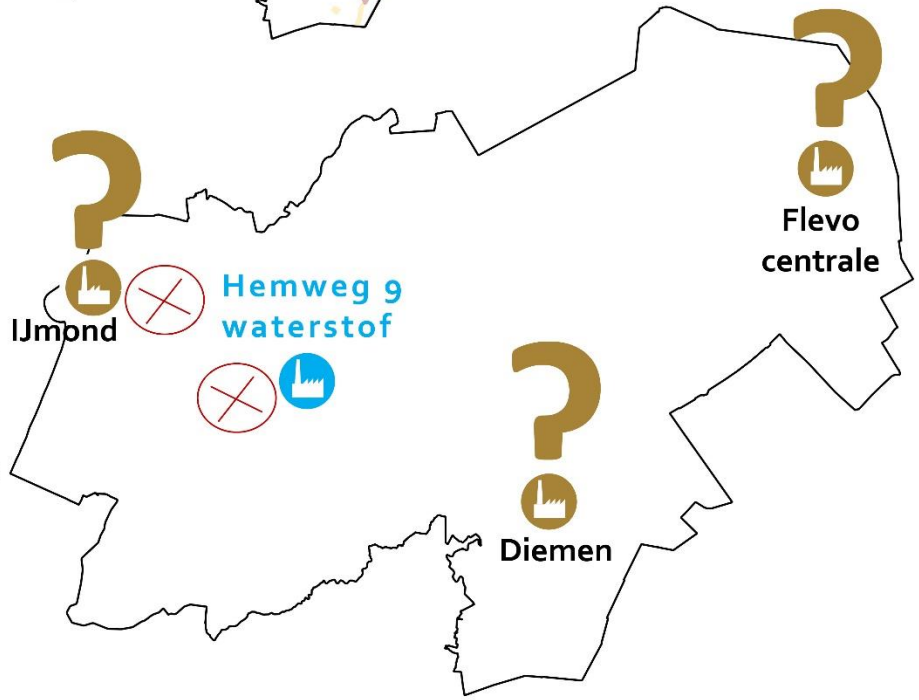

Energie – een geïntegreerd hybride systeem met slimme clustering van energievragers

+ **Energiesystem: openstaande vraagstukken en te maken keuzes,**
  - Korte termijn: prioritering knelpunten energiesysteem ism ruimtelijk economische programma (stuurgroep 17 sept)
  - Lange termijn: ruimtelijke afweging en inpassing energiesysteem. Speciale aandacht voor aanlanding wind op zee. Wat is onvermijdelijk? Welke keuzes zijn er nog? Wat is ruimtelijke impact? Waar moet vanuit ruimte meer op gestuurd worden? (stuurgroep 17 sept)
  - Wat betekent het koppelen van vraag en aanbod voor de ruimtelijke inrichting van de MRA? (stuurgroep 17 sept)
  - Inrichting governance rijk-regio om te komen tot integrale afweging/besluitvorming vanuit de gehele keten (korte, lange termijn) (stuurgroep 17 sept)

In samenwerking met NOVI-NZKG, RES, CES, PEH

Energie – een geïntegreerd hybride systeem met slimme clustering van energievragers

Bereikbaarheid – snel, veilig, comfortabel en betaalbaar van A naar B

+ Bereikbaarheidssysteem: ontwikkelrichting

- De verwachte groei van de bevolking en de economie maakt een schaalsprong van het mobiliteitssysteem nodig, gericht op:
  - Een stapsgewijze schaalsprong in regionaal HOV
  - Het creëren van ruimte voor (inter-) nationaal spoor
  - Een stapsgewijs re-design van het hoofdwegennet rond Amsterdam
  - Optimaal gebruik van de fiets
  - Het ontwikkelen van hoogwaardige regionale en stedelijke overstappunten
- Het doortrekken van de NZ-lijn tot Hoofddorp is een goede oplossing voor de bereikbaarheidsproblematiek en de ruimtelijke ontwikkeling, hier wordt verder aan gewerkt
- Almere Pampus icm een IJmeerlijn is een kansrijke ontwikkeling, uitwerking hiervan wordt verder onderzocht
- Door verdichting bij OV-knopen in steden rond Amsterdam wordt optimaal gebruik gemaakt van het bestaande mobiliteitsnetwerk

Mobiliteitssysteem – ontwikkelrichting 2050

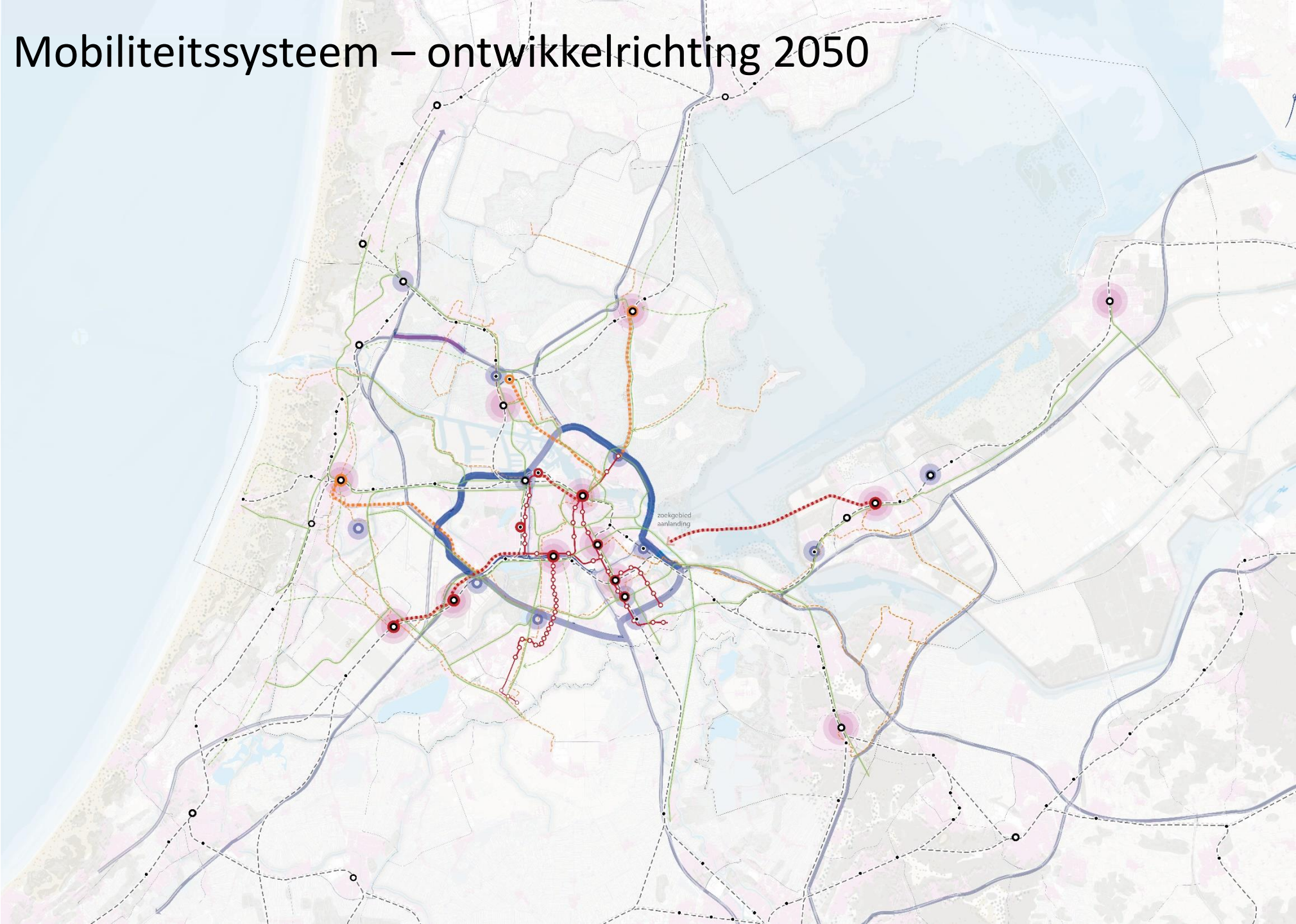

Legenda

- Bestaande snelwegen
- Bestaande wegen
- onderzoek naar functie 1e ring
- onderzoek naar 2e ringweg
- potentiele nieuwe verbinding A8-A9
- Bestaande spoorwegen
- HUB (mobiliteitstransitie)
- HOV busstation
- Metrostation
- Sprinter stations
- Intercity stations
- Bestaande HOV metrolijnen
- Verbeteren HOV lijnen
- Nieuwe HOV metrolijnen
- Bestaande snelle fietsnetwerk
- Nieuwe fietsverbinding

Bereikbaarheid – snel, veilig, comfortabel en betaalbaar van A naar B

Bereikbaarheidssysteem: te maken keuzes, openstaande vraagstukken

- Onderzocht wordt of de draaischijf rond Amsterdam (A5, A9, A10-Noord) voor het doorgaande verkeer versterkt kan worden
- Onderzocht wordt op welke wijze mobiliteitshubs het mobiliteitssysteem kunnen versterken
- In het onderzoek ABA wordt in beeld gebracht op welke manier wonen, werken, ecologie, natuur, landschap, recreëren en bereikbaarheid (o.a. OV-systeemkeuze) integraal kunnen worden afgewogen
- In het vervolg ZWASH wordt in beeld gebracht hoe de verschillende ontwikkelingen (ruimtelijke ontwikkelingen inclusief versnelling woningbouw, ontwikkelingen rond luchtvaart, internationaal treinverkeer, openbaar vervoer, weg en fiets) integraal kunnen worden uitgewerkt.
- Onderzocht wordt welke mobiliteitsmaatregelen nodig zijn voor de versnelling woningbouw bij OV-knopen in steden rond Amsterdam

Keuzevraagstukken

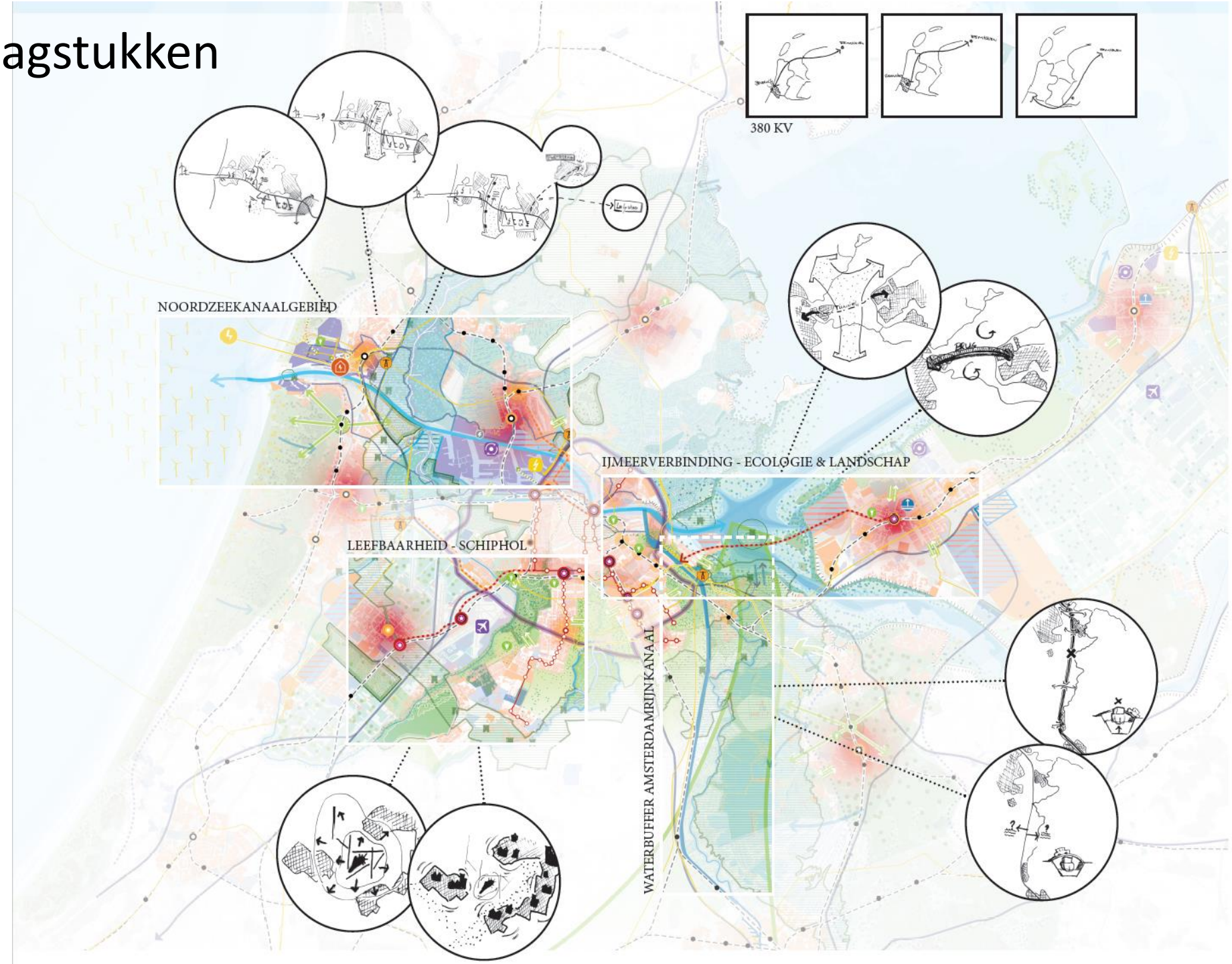

Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden

+ **Integraal te ontwikkelen gebieden: te maken keuzes, openstaande vraagstukken**

- *MRA Oost*
  - Versterken economisch profiel Almere Centrum (stuurgroep 17 sept)
  - Integrale afweging en fasering versnelling Almere Centrum, Almere Pampus, Lelystad (stadshart) ism randvoorwaarden (ism woondeal) (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijk inpassingsvraagstuk 380KV (stuurgroep 17 sept)
  - Integrale afweging 4e HCH (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke inpassing Ijmeerverbinding (ecologie, cultuurhistorie, keuze wordt niet dit jaar gemaakt) ism MIRT-onderzoek IJmeerverbinding (SBAB)

  Op andere tafel:
  - Natuur- en landschapsontwikkeling verbonden aan het totstandbrengen Toekomstbestendig Ecologisch Systeem Markermeer-IJmeer (TBES)

Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden

- *Gooi en Vechtstreek*
  - Keuzes o.b.v. uitkomsten onderzoek integrale aanpak watersysteem Gooi en Vechtstreek (incl. Veenweidegebieden)
  - Integrale afweging versnelling stadshart Hilversum ism randvoorwaarden
  - Concretiseren behoud en ontwikkeling oude cultuurlandschappen: randvoorwaarden vanuit VS concept meegeven aan NOVI-gebied Groene Hart

- *Zaanstreek Waterland*
  - Integrale afweging en fasering versnelling stadsharten Zaanstad, Purmerend en versnellingslocatie Achtersluispolder ism randvoorwaarden (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke inpassingsvraagstuk 380 KV ihkv versterking van het elektriciteitsnet naar Noord-Nederland (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke inpassing verbinding A8-A9 in het landschap van het Unesco-werelderfgoed Stelling van Amsterdam (SBaB, onderzoek loopt)

  Op andere tafel:
  - Uitwerking landgebruik veenweidegebied via gebiedsproces Laag Holland (stuurgroep 17 sept)

Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden

- *NZKG*
  - Zoekgebied waterbuffering Wijkermeerpolder bepalen (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke reservering bedrijventerreinen Wijkermeerpolder (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke afweging en inpassingsvraagstuk: energiesysteem (stuurgroep 17 sept)
  - Ruimtelijke afweging: voldoende ruimte voor havenfunctie/havenactiviteiten (stuurgroep 17 sept)
  - Integrale afweging versnelling woningbouw stadshart Haarlem ism randvoorwaarden (stuurgroep 17 sept)
  - Verbinden Nationaal Park Zuid-Kennemerland met Spaarnwoude en Park21 in lijn met het programma Nationale Parken Nieuwe Stijl (stuurgroep 30 maart)

In samenwerking met NOVI-NZKG, energietafels (RES, CES, PEH)

Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden

- *Zuidflank*
  - Integrale afweging: versnelling woningbouw Haarlemmermeer Westkant en Hoofddorp in samenhang met de noodzakelijke randvoorwaarden (stuurgroep 17 sept)

  Van concept naar uitvoering:
  - Uitwerken PARK21/A4 als ecologische en recreatieve verbindingen in combinatie met economische ontwikkelingen (waarbij mogelijke inbreng wordt bekeken vanuit de nationale Bossenstrategie en synergie wordt gezocht met een klimaatadaptieve inrichting)
  - Uitwerken Westeinderscheg als volwaardig te ontwikkelen groenblauwe scheg met recreatieve functies en verbindingen
  - Transformeren verrommelde glas mede ten behoeve van verbetering van de leefkwaliteit en een landschappelijke verbinding tussen de Westeinderscheg, de Amstelscheg en het Groene Hart.

Op/ in samenwerking met andere tafels:

- uitwerken keuzevraagstuk Schiphol: integrale aanpak leefkwaliteit en wat die nodig heeft in het gebied dat onder de invloed van Schiphol ligt, de ruimtelijk economische ontwikkelingen rond Schiphol en de ontwikkeling van Schiphol zelf (in samenhang met de **Luchtvaartnota**)

Benutten van ieders kracht en identiteit: integraal te ontwikkelen gebieden

- *Zuidflank*

Op/ in samenwerking met andere tafels:

- Via **SBAB**:
  - Integrale ontwikkeling van het stadshart Hoofddorp (onderdeel van Bereikbare Steden),
  - Behoud en versterken OV-bereikbaarheid (nationaal, regionaal en fijnmazig) ten behoeve van gebiedsontwikkelingen bij OV-knooppunten (zoals Duivendrecht en Diemen-Zuid),
  - Acties en afspraken verbonden aan het programma ZWASH, onder meer t.a.v. het doortrekken van de Noord/Zuidlijn van Amsterdam-Zuid naar Hoofddorp,
  - Redesign van het wegennet (met aandacht voor het functioneren van de A9 en de N201 in de context van de optie om de ring rond Amsterdam te verleggen) en versterking van het fietsnetwerk (beide onderdeel van het Multimodaal Toekomstbeeld 2040, SBaB)
- Transformatie van de Amstelscheg vanwege onder meer bodemdaling, ander type landbouw, natuurontwikkeling en recreatie, in de context van het **interbestuurlijke programma Veenweide**

- *Amsterdam*
  - Integrale afweging en fasering versnelling Havenstad en Zuidoost ism randvoorwaarden
  - *Voor andere keuzes zie Zuidflank (Schiphol, Westeinder-, Amstelscheg), NZKG*